

# L'ALT EMPORDÀ

Text > JOAN FERRERÓS

**Donació al Museu del Circ** | Genís Matabosch, president de Circus Arts Foundation, ha acordat amb Frédéric Bollmann i Carol Fratellini, de Lucerna (Suïssa), que la col·lecció de peces i documents del món del circ de la parella tingui com a destí el futur Circusland que el figuerenc impulsa a Besalú. Bollmann, mort a l'agost de l'any passat, havia estat un rellevant cronista circense, director artístic del circ del Kazakhstan i introductor del Cirque du Soleil a Europa; va fundar Éditions du Soleil a Gardine, dedicada al circ, la qual cosa va fer-li conèixer Matabosch. La seva parella, Carol, prové de la prestigiosa família Fratellini, artistes de la pista. El llegat el constitueixen cartells, fotografies, programes de mà, llibres, revistes, discs, vídeos, segells, porcellana, documents de 630 circs internacionals i vestuari d'artistes cèlebres, com el trapezista Elvin Bale o els pallassos Fredy i Erika Knie.

**Deu anys d'Alberes** | Roser Bech, de Cabanes, substitueix David Pujol com a director d'*Alberes* en el desè aniversari de la fundació de la revista (en realitat cada número és un llibre), que apareix dos cops l'any. L'efemèride va festejar-se a Lladó (amb l'església parroquial de Santa Maria com a aixopluc, perquè va caure un ruixat), i hi va haver parla-

ments, cançons i un pisolabis. Pujol va dir: «Hem procurat sempre escriure en prosa democràtica... Els textos han de tenir un caminar lleuger i seguit, que no vol pas dir ni irrellevant ni frívol». Vaja: fer de notaris, per dir-ho com Josep Pla. La publicació, del grup editorial Gavarres, dirigit per Àngel Madrià, s'ocupa del territori que comprèn l'Alt Empordà i la Catalunya del Nord. Aplega tota classe de temes d'àmbit general, relatius a persones (converses, retrats, aproximacions biogràfiques); oficis, sobretot els més precaris o ja desapareguts; rutes excursionistes, que destaquen la fauna, la flora i els conreus del trajecte, i el patrimoni cultural, des de les novetats editorials fins a la història, l'arquitectura, la llengua, la gastronomia...

**Circularempel carrer Sant Pau** | Les ciutats malden per un impossible: fer simultànies la felicitat del vianant i la de l'automobilista; amb la dels ciclistes no s'hi pensa gaire. Figueres és una població que té una rambla radial: «tots» els carrers hi convergeixen. Fa anys es va convenir que el rovell de l'ou (l'espai sense cotxes i *rive gauche* del passeig) s'estengués per la *rive droite*; el primer pas lògic va ser reservar el carrer Sant Pau (Institut Ramon Muntaner, cines Las Vegas, comerços, cafès...) per als que caminen. No hauria estat cap problema si més tard no s'hagués invertit la circulació del carrer Lasauca i tallat el de Pep Ventura. Ara que la Rambla s'ha convertit en un lloc de bon entrar i de mal sortir, s'ha trobat una solució contrària als temps actuals: han tornat el carrer Sant Pau als cotxes.

Universal a Barcelona. El casino va ser inaugurat el 1889, i reunia artesans, obrers, gent del mar i petits burgesos liberals, a diferència de l'altre gran casino, El Guixolense, anomenat popularment «dels Senyors», elitista i de caire conservador. Des dels seus inicis, el Casino dels Nois ha estat remodelat un parell de vegades i salvat, el 1973, d'una promoció urbanística. La junta del casino ha encarregat, doncs, un pla director, amb el suport de l'Ajuntament, per dur-hi a terme un seguit de canvis necessaris, sobretot en l'estructura interna, i crear un nou model de gestió de l'edifici (declarat Bé Cultural d'Interès Nacional el 1978). L'entitat té actualment uns dos-cents socis, un nombre destacable però insuficient per atendre les despeses d'una gran remodelació i d'un imprescindible pla de conservació dels tresors que conté, com ara l'antiga biblioteca, creada fa més d'un segle. Potser una gestió conjunta, pública i privada, faria recuperar l'esplendor i el dinamisme a aquest casino amb façana imponent, i convertir-lo en un punt d'atracció de públic de totes les edats i activitats diverses. Caldria pensar-hi...



>> El Casino La Nova Constància, o dels Nois. (Autoria: AJUNTAMENT DE SANT FELIU DE GUÍXOLS)

# EL BAIX EMPORDÀ

Text > PURI ABARCA

**El Casino dels Nois** | Un nou pla director per reformar i relançar l'activitat del Casino La Nova Constància, conegut popularment com el «Casino dels Nois», aporta esperances per a la conservació d'aquest bé patrimonial del modernisme, tan apreciat a Sant Feliu de Guíxols. Es tracta d'un edifici amb reminiscències àrabs, projectat el 1888 per l'arquitecte General Guitart i Lostaló, coincidint amb la primera Exposició

**L'ONU i la Pletera** | L'Organització de les Nacions Unides (ONU) ha reconegut recentment els treballs de recuperació ambiental de la Pletera i els seus aiguamolls, al municipi de Torroella de Montgrí i l'Estartit, amb una menció del Fòrum Global sobre Assentaments Humans, un organisme dependent de l'organització, que premia els projectes que combaten les emissions de diòxid de carboni. Un cop superades llargues batalles administratives i judicials, que van durar més de vint anys, es va aconseguir entrar en un projecte europeu, el «Life», per dur a terme la demolició de les estructures viàries construïdes a la zona per una promotora urbanística i restablir-hi la vegetació. El reconeix-

21  
www.alberes.cat

DOSSIER  
**LA FEINA D'ESCRIBRE**

42 pàgines que ens parlen de les publicacions d'abans i d'ara a l'Alt Empordà, farcides d'història, actualitat, política, crítica, natura... i de les persones que les feien i encara les fan possibles

— INTERVIEWS —  
Joan Roca  
INTENDENT DELS TENDERS I SACOPINS, AMB UN MÓN DE CONFECCIONERS I TENDERS STYLERS

— RETRAT DE FAMILIA —  
Els Viladell de Vilafant  
FAMILIA DE VILAFANT QUE DESENGUEN I ELABOREN EL MÓN DE LA CULINA

— NOTÍCIES —  
Rosa Laura Parfet  
LLECCIONS DE LES BRUJES RENANDESQUES, PROFESSIONAL D'ESCRITURA I TENDERS STYLING

— HISTÒRIA —  
Jordi Baudouin  
FUNDADOR I DIRECTOR RESPONSABLE DE LA REVISTA ALBERES

— ART —  
Lluís Casadella  
PRESIDENT D'ORGANITZACIÓ CULTURAL I A LA COMARCA DEL BAIX EMPORDÀ

— MÉS —  
Lladó  
Una possessió pel nucli de Castelló Pius voltants de Cabanes

ALBERA • SALINES • EMPORDÀ • ROSSELLÓ • VALLESPIR

>> Portada d'un dels darrers números de la revista Alberes. (Font: EDITORIAL GAVARRES)

ment de l'ONU arribava després d'un altre de l'organització internacional Green Destinations, que catalogava Torroella, l'Estartit i les illes Medes com una de les deu destinacions més sostenibles del món. A aquests guardons també s'hi afegeix la concessió de la Carta Europea de Turisme Sostenible (CETS) al Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, i l'acreditació de vint-i-vuit empreses vinculades a activitats turístiques dins l'àmbit del Parc Natural, entre altres distincions anteriors. Notícies com aquesta, en un marc general d'amenaça de nous projectes urbanístics a la Costa Brava, aporten un punt de confiança pel que fa a la preservació del medi, malgrat que les entitats conservacionistes ho tenen clar: no es pot baixar la guàrdia.

## LA GARROTXA

Text > JOAN SALA

**L'Espai Cràter i la pujada de l'IBI d'Olot** | L'Ajuntament ha aprovat la creació d'un museu i espai de divulgació sobre vulcanisme que es construirà al solar situat entre la plaça de braus i el cementiri, just al peu del volcà Montsacopa. Serà subterrani per facilitar l'ús de l'energia geotèrmica i, per tant, quasi invisible des de l'exterior. El projecte suposa fer una gran esquadra lineal que travessarà una part del volcà Puig del Roser; així, els visitants veuran l'interior d'un volcà natural. Tindrà una superfície de prop de 1.400 metres quadrats, repartits en un vestíbul, un espai expositiu, una aula taller, un auditori amb un centenar de places i altres serveis. A la superfície s'hi condicionarà un parc d'uns 4.000 metres quadrats amb arbres i elements relacionats amb el vulcanisme. És una obra de l'equip d'arquitectes Baena Casamor, i la seva construcció ha d'estar enllestida, en un 70 %, el 2020, segons les clàusules de la subvenció de la UE, i a mitjans del 2021 s'ha d'inaugurar. Costarà al voltant de 4,4 milions d'euros, la meitat dels quals els pagarà la UE, i la resta aniran a càrrec de la Diputació, un pla del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), la Generalitat i l'Ajuntament. Ha estat un projecte que ha suscitat molta polèmica i només ha pogut tirar endavant amb la majoria de regidors de JxCat a l'Ajuntament, que han estat els únics



>> Imatge virtual del projecte Espai Cràter, desenvolupat per l'equip d'arquitectes Baena Casamor. (Font: ESTUDI BAENA CASAMOR)

que hi han donat suport, tot i l'esbrancada del públic al ple municipal. El ple, en què es volia pujar un 14 % l'IBI i un 14,77 % les escombraries, es va haver de suspendre per l'escriadassa del públic que omplia totalment el saló de sessions i els passadissos, amb crits de rebuig i demandes de dimissió de l'alcalde. Uns dies després, es va fer un nou ple i es va aprovar una puja de 10 punts menys, és a dir, del 4 %, i el 4,77 %, amb els vots contraris de tota l'oposició, i una nova esbrancada del públic que omplia per segona vegada el saló de sessions. Semblaria que la puja és, en bona part, per pagar el projecte de l'Espai Cràter, que segons ERC i la CUP «ningú ha demanat perquè és totalment innecessari».

**Liberisliber a Besalú** | El festival d'edicions independents s'ha ben consolidat en aquesta població. En la desena edició hi van concórrer seixanta-cinc editorials independents d'arreu de l'Estat espanyol, trenta-sis de les quals publiquen en català. S'han deixat fora una trentena d'editorials per impossibilitat d'enquibir-les en l'espai de les dues places que hi ha al centre de Besalú. Un altre al·licient va ser el Simposi d'Educació i Edició, amb l'objectiu d'ajudar els ensenyants a ampliar el fons de les biblioteques dels centres escolars. Una programació acurada d'activitats, amb la presència d'una cinquantena d'autors, va completar la fira.

**Noves donacions a l'Arxiu** | En el número anterior parlàvem de donacions de fons documentals a l'Arxiu Comarcal de la Garrotxa. Ara en podem anunciar unes altres, en aquest cas d'imatges: les del fotògraf Ramon Teixidor Arderiu (Olot, 1917-1994) i les de l'editorial Efadós. Teixidor va ser un aficionat a la fotografia que va esdevenir un membre destacat de l'Agrupació fotogràfica del Centre Catòlic. La donació inclou 3.061 imatges sobre Olot i la comarca. L'editorial Efadós ha

editat el segon volum de *l'Abans Olot*, i ha recollit un total de 6.104 imatges des de 1960 fins a 1990, ara dipositades a l'Arxiu, juntament amb el testimoni oral de persones que van viure l'època. És una gran notícia poder constatar que augmenten els fons arxivístics gràcies a la generositat de molts particulars i institucions.

**Dos mil números** | Quan surti aquesta revista ja farà unes quantes setmanes que s'han fet diversos actes per celebrar els dos mil números del setmanari *La Comarca d'Olot*. Un nombre ben considerable i no fàcil d'assolir en la premsa comarcal, d'una revista que apareix un cop cada set dies. En les seves pàgines es recull una bona part de la història gràfica i escrita dels darrers quaranta anys de la zona.

## EL GIRONÈS

Text i foto > DANI VIVERN

**Aniversaris: el mercat i el GEIEG**  
Escrivint aquesta crònica en els primers dies de veritable tardor, i constatant el pols ciutadà en hipertensió per una sentència que es veia a venir i per tants entrebancs de tota mena que ofereix el present, és fàcil caure en el to pessimista i misantròpic que em caracteritza sovint. Però no ho faré, per esperit de contradicció. I perquè l'actualitat (per grisa que pugui semblar) arrossega també fites encomiables. Per exemple, Girona ha celebrat els 75 anys del mercat municipal (el del Lleó, per entendre'ns), i això és senyal de dinamisme, de prova evident que la ciutat sempre ha anat per feina, i que sap valorar-ne els fruits. I, a més, s'ha celebrat el centenari del GEIEG. A principi d'octubre se'n va inaugurar l'exposició a la Casa de Cultura, que encapçalava d'altres activitats commemoratives, entre les quals l'edició d'un llibre redactat per la comissària de la mostra, Rosa M. Gil, i per l'excalcalde i historiador Joaquim Nadal. És una efemèride realment important, perquè el Grup no solament ha fomentat l'esport al llarg de tot un segle, sinó que també ha estat generador de cultura i de maneres de fer país. I això ha implicat milers de gironins i gironines, juntament amb gent de fora, procedents de molts camps professionals, culturals i espor-